

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра екології, географії та туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВП 12 Географія зовнішньо-політичних зв'язків
(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 015 Професійна освіта (туристичне обслуговування)
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Професійна освіта (туристичне обслуговування)
(шифр спеціалізація)

Освітній ступінь бакалавр
(бакалавр/магістр)

інститут, факультет Психолого-природничий
(назва інституту, факультету)

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни ВП12 «*Географія зовнішньо-політичних зв'язків*» для здобувачів освітнього ступеня *бакалавр* галузі знань 01 Освіта спеціальності 015 *Професійна освіта (туристичне обслуговування)* за освітньо-професійною програмою *Професійна освіта (туристичне обслуговування)*.

Мова навчання: українська


Розробники

Мартинюк В.О., канд. геогр. наук., проф. кафедри екології географії та туризму РДГУ
Зубкович І.В., викладач кафедри екології географії та туризму РДГУ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму РДГУ

Протокол від 27 серпня 2019 року № 10

Завідувач кафедри екології, географії та туризму



(підпис)

(Д.В.Лико)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія)

Протокол від 27 серпня 2019 року № 5

Голова методичної комісії психолого – природничого факультету



(підпис)

доц. Павелків В.Р.

Робоча програма навчальної дисципліни ВП12 «*Географія зовнішньо-політичних зв'язків*» для здобувачів освітнього ступеня *бакалавр* галузі знань 01 Освіта спеціальності 015 *Професійна освіта (туристичне обслуговування)* за освітньо-професійною програмою *Професійна освіта (туристичне обслуговування)*.

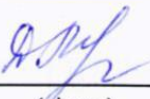
Мова навчання: українська

Розробники

Мартинюк В.О., канд. геогр. наук., проф. кафедри екології географії та туризму РДГУ
Зубкович І.В., викладач кафедри екології географії та туризму РДГУ


Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму РДГУ

Протокол № 1 від «14» січня 2020 року

Завідувач кафедри екології, географії та туризму

(підпис) (Д.В.Лико)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма схвалена навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія)

Протокол № 1 від «11» лютого 2020 року

Голова навчально-методичної комісії 
(підпис) (Сяська І.О.)
(прізвище та ініціали)

© Мартинюк В.О., Зубкович І.В., 2020
© РДГУ, 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова	
	Спеціальність <u>015 Професійна освіта (туристичне обслуговування)</u>		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено програмою		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 (д.ф.) / 90 (з.ф.)		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: «Бакалавр»	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год	8 год
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		72 год.	76 год
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю: екзамен			

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Географія зовнішньо-політичних зв'язків» є формування у студентів знань про особливості сучасної політичної картини світу, сформувані у студентів знання про основи геополітики як практичного інструменту розв'язання регіональних проблем у світі та в Україні, показати роль та місце України у світовому геополітичному просторі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Географія зовнішньо-політичних зв'язків» є: ознайомити студентів з науковими основами політичної географії та геополітики; розглянути історичні етапи формування політичної географії та геополітики; розкрити сутність територіально-політичної організації суспільства та територіально-політичних систем різних ієрархічних рівнів; вивчити сучасну політичну карту світу; вивчити основні школи, течії і парадигми геополітики; показати сучасну геополітичну картину світу; проаналізувати основні регіональні геополітичні проблеми у світі; оцінити геополітичне положення України.

Згідно з освітньо-професійною програмою у результаті вивчення навчальної дисципліни «Географія зовнішньо-політичних зв'язків» студент повинен володіти наступними **компетенціями**:

загальними:

- Розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні і професійній діяльності.
- Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
- Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань.

фаховими:

- Уміння застосовувати фахові знання на практиці.
- Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору.

Засвоєння курсу «Географія зовнішньо-політичних зв'язків» студентами базується на знаннях, отриманих під час вивчення таких дисциплін як " Організація маршрутів і турів", " Економічна і соціальна географія світу ".

3. Очікувані результати навчання

Нормативний зміст за стандартом вищої освіти України підготовки бакалавра передбачає наступні програмні результати навчання:

- Здатність пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;
- Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни «Географія зовнішньо-політичних зв'язків» студенти повинні мати глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, а саме: об'єктно-предметне поле політичної географії і геополітики; сутність територіально-політичної організації суспільства; історичні етапи формування політичної географії і геополітики; особливості сучасної політичної карти світу; парадигми і концепції геополітики; особливості геополітичної ситуації в окремих регіонах світу; політико-географічне та геополітичне положення України. Вміти: розкривати суть основних концепцій політичної географії та геополітики; аналізувати територіально-політичні системи різних ієрархічних рівнів; аналізувати сучасну політичну карту світу; давати характеристику політико-географічного та геополітичного положення регіонів і держав світу; застосовувати методи регіонального геополітичного аналізу; використовувати закони геополітики для пояснення сучасних регіональних процесів; давати оцінку ролі України у світовому політичному просторі.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Політична географія

Тема 1. Теоретико-методологічні основи політичної географії

Об'єкт і предмет політичної географії. Основна проблематика і тематика політико-географічних досліджень. Етапи розвитку світової політичної географії. Територіально-політична організація суспільства. Ієрархія територіально-політичних систем.

Тема 2. Сучасна світосистема

Території, країни, держави. Склад території. Суверенні держави. Залежні країни і території. Води відкритого моря. Мультинаціональні функціональні утворення: ТНК, міжнародні організації, регіональні організації.

Тема 3. Форми державного правління і державного устрою

Монархії: абсолютні, конституційні. Республіки: президентські, президентсько-

парламентські, парламентсько-президентські, парламентські. Унітарні держави. Складні держави: федерації, конфедерації, унії. Моделі федералізму. Типи федерацій у сучасному світі. Політичні системи сучасних держав.

Тема 4. Політико-географічне положення держави

Поняття «політико-географічне положення» (ПГП). Оцінка ПГП. Глобальне ПГП. Регіональне ПГП. Сусідське ПГП.

Тема 5. Адміністративно-територіальний поділ держав

Адміністративно-територіальний поділ (АТП) і місцеве самоврядування. Типи систем місцевого самоврядування. Реформи АТП. Функції столиці держави. Класифікації столиць. Геопросторовий каркас території країни.

Модуль 2. Геополітика

Тема 6. Теоретико-методологічні основи геополітики

Об'єкт, предмет, завдання геополітики. Основні поняття і категорії геополітики. Історичний розвиток геополітики. Парадигми геополітики.

Тема 7. Геополітична структура сучасного світу

Еволюція міжнародних відносин у ХХ ст. Трансформації міжнародних систем. Теорії сучасного світовлаштування: модель геостратегічних сфер та геополітичних регіонів С. Коена, концепція зіткнення цивілізацій С. Хантінгтона, концепція уніполярного світу А. Страуса, гіпотеза «семи паралелей однополярного світового простору» Й. Галтунга, концепція геостратегічних агентів та геополітичних центрів З. Бжезінського. Глобалізація як міжнародно-політична організація світу.

Тема 8. Європа в геополітичному вимірі

Геополітична ситуація в Європі після Другої Світової війни. Місце об'єднаної Європи на сучасній політичній карті світу. Інституціональна система ЄС. Європа в гео економічному та геополітичному вимірі. Розширення ЄС – можливості й перспективи для України.

Тема 9. Азіатсько-Тихоокеанський та Південноазіатський регіони у геополітичному контексті

Фактори сучасної геополітичної ситуації в регіоні. Загальна характеристика основних геополітичних акторів. Особливості сучасної геополітичної ситуації у Східній та Південно-Східній Азії. Перспективи розвитку геостратегічної ситуації в АТР. Індія, як регіональна держава.

Тема 10. Американська зона геополітичного впливу

Північноамериканська інтеграція. Поле геостратегічних інтересів США. Геостратегічні пріоритети Канади і Мексики. Бразилія – новий регіональний лідер. Антиамериканський геополітичний вектор у Латинській Америці.

Тема 11. «Мала Євразія» у геополітичному вимірі

Росія – світовий та регіональний геополітичний гравець. Проблеми взаємодії України й Російської Федерації в сучасних умовах. Особливості сучасної геополітичної ситуації у Центральній Азії та Закавказзі.

Тема 12. Насвазія та «Чорна Африка» у геополітичному контексті

Географічні аспекти поширення неокolonіалізму в Африці. Арабо-мусульманський світ як єдине геополітичне поле. Поле геостратегічних інтересів основних гравців Афразії.

Тема 13. Антарктида та Арктика у геополітичному контексті

Політична географія Антарктиди. Сучасна геополітична ситуація в Арктиці

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7		9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Політична географія													
Тема 1. Теоретико-методологічні основи політичної географії	10	1	1	–	–	8	5	1	–	–	–	4	
Тема 2. Сучасна світосистема	8	1	1	–	–	6	5	1		–	–	4	
Тема 3. Форми державного правління і державного устрою	12	2	4	–	–	6	7	1		–	–	6	
Тема 4. Політико-географічне положення держави	11	1	2	–	–	8	7		1	–	–	6	
Тема 5. Адміністративно-територіальний поділ держав	14	2	2	–	–	8	7		1	–	–	6	
Змістовий модуль 2. Геополітика													
Тема 6. Теоретико-методологічні основи геополітики	8	2	4	–	–	2	9		1	–	–	8	
Тема 7. Геополітична структура сучасного світу	10	2	2	–	–	6	10	1	1	–	–	8	
Тема 8. Європа в геополітичному вимірі	9	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6	
Тема 9. Азіатсько-Тихоокеанський регіон та Південноазіатський у геополітичному контексті	12	2	4	–	–	6	5		1	–	–	4	

Тема 10. Американська зона впливу в геополітичному контексті	10	1	2	–	–	7	9	1		–	–	8
Тема 11. «Мала Євразія» у геополітичному вимірі	10	1	2	–	–	7	4			–	–	4
Тема 12. Насвазія та «Чорна Африка» у геополітичному контексті	10	1	2	–	–	5	9		1	–	–	6
Тема 13. Антарктида та Арктика у геополітичному контексті	11	2	2	–	–	7	5		1	–	–	4
	120	20	28	–	–	72	90	6	8	–	–	72

6. Теми практичних занять (22 год)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретико-методологічні основи політичної географії	2
2.	Форми державного правління і державного устрою	2
3.	Політико-географічне положення держави	2
4.	Сучасний світоустрій	2
5.	Адміністративно-територіальний поділ держав	2
6.	Історичні аспекти розвитку геополітики	2
7.	Європа в геополітичному вимірі	2
8.	Особливості геополітичного устрою «Малоевразійського» простору	2
9.	Насвазія та «Чорна Африка» у геополітичному контексті	2
10.	Азіатсько-Тихоокеанський та Південноазіатський регіони у геополітичному контексті	2
11.	Американська зона впливу в геополітичному контексті	2
12.	«Мала Євразія» у геополітичному вимірі	2
13.	Антарктида та Арктика у геополітичному контексті	2
14.	Політична карта світу. (столиці, прапори та кількість населення)	2
Разом		28 год.

7. Самостійна робота (72 год)

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з навчальної дисципліни може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах, лабораторіях і комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах та передбачає:

- вивчення лекційного матеріалу по темі;
- опрацювання літератури по темі;
- підготовку до практичних робіт;
- підготовку до самостійних робіт;
- роботу в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет.

Перелік завдань для самостійної роботи студентів

1. Основні методи геополітичних досліджень.
2. Провідні функції геополітики.
3. Співвідношення геополітики і політичної географії.
4. Провідні закони геополітики.
5. Основні геополітичні епохи.
6. Геополітичний простір. Геополітичні поля, їх типи.
7. Географічний детермінізм у новий час.
8. Геополітичні ідеї Ф. Ратцеля.
9. Геополітичні ідеї Р. Челлена.
10. Геополітичні ідеї у французькій школі «географії людини».
11. Теорія «морської могутності» А. Мехена.
12. Геополітична теорія Г. Маккіндера.
13. Геополітична теорія євразійства.
14. Геополітична концепція Н. Спайкмена.
15. Геополітична теорія К. Хаусхофера і нацистська геополітика.
16. Основні геополітичні школи ХХ ст.
17. Атлантизм: основні геополітичні ідеї.
18. Поліцентризм, його сутність; геополітична модель С. Коена.
19. Геополітичні ідеї «радикальної географії».
20. Геополітичні ідеї «континенталістів» і «нових правих».
21. Мондіалізм; провідні мондіалістські організації.
22. Провідні неомондіалістські теорії.
23. Геополітична концепція «зіткнення цивілізацій» С. Хантінгтона.
24. Сучасні напрями геополітичних досліджень.
25. Геополітична модель Євразії З. Бжезінського.
26. Геополітичні ідеї неоевразійства.
27. Геополітична структура сучасного світу.
28. Багатополярна геополітична модель сучасного світу.
29. Геоекономічна модель сучасного світу.
30. Модель світу згідно з теорією І. Валлерстайна.
31. Геополітична ситуація в Арктиці.
32. Геополітична ситуація в Антарктиді.
33. Геополітичне положення держави, його характеристики.
34. Геополітичний простір держави, його складові.
35. Типи геостратегії держав.
36. Геополітичні інтереси держави. Захист національних інтересів держави.
37. Геополітичні аспекти національної безпеки держави.
38. Геополітичні коди (кодекси) держав.

39. Сучасна геостратегія США.
40. «Новий світовий порядок» США, його основні засади.
41. Сучасна геостратегія Європейського Союзу.
42. Геостратегія сучасної Німеччини.
43. Геостратегія сучасної Російської Федерації.
44. Геостратегія Китаю на міжнародній арені.
45. Геостратегія сучасної Японії.
46. Геостратегія сучасної Індії.
47. Геополітична ситуація в Насвазії (Афразії).
48. Геополітична ситуація в Африці.
49. Геополітична ситуація в Океанії.
50. Геостратегія Бразилії на міжнародній арені.

8. Індивідуальні завдання

Підготовка презентації по змістових модулів. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання. Деякі види з вищенаведених робіт можуть бути виконаними у вигляді реферативних досліджень.

9. Методичне забезпечення

1. Кафедральне Положення про рейтингову систему оцінювання знань за №48-075.
2. Навчальна програма з курсу «Географія зовнішньо-політичних зв'язків»
3. Конспекти лекцій з дисципліни «Географія зовнішньо-політичних зв'язків»
4. Лекції та презентації на електронних носіях.
5. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.
6. Методичні вказівки до виконання практичних робіт
7. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.

10. Засоби оцінювання результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- підсумковий екзамен;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних індивідуальних, самостійних та практичних завдань;
- виконані та захищені завдання на практичних заняттях.

11. Критерії оцінювання результатів навчання.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни;

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Поточний контроль знань здійснюється шляхом опитування перед виконанням та при захисті практичних робіт, написанні комплексних контрольних і ректорських контрольних робіт.

Контроль за виконанням самостійної та аудиторної індивідуальної роботи забезпечується заслуховуванням звітів та написання контрольної роботи. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Реалізуються ці види контролю за допомогою методів комп'ютерного тестування.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для іспиту

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий іспит	Сума
ЗМ 1					ЗМ 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	9	40	100
8	9	12	12	12	10	10	15	2		

T1, T2... – теми змістових модулів.

13. Питання для підготовки до підсумкового контролю.

1. Об'єкт і предмет політичної географії.
2. Етапи розвитку світової політичної географії.
3. Зміст поняття «територіально-політична організація суспільства».
4. Ієрархія територіально-політичних систем.
5. Відмінності понять «країна» і «держава».
6. Типи залежних держав і територій, їх приклади.
7. Поділ акваторій за політико-географічним режимом.
8. Мультинаціональні функціональні утворення як складові територіально-політичної організації.
9. Форми державного правління, їх приклади.
10. Форми державного устрою, їх приклади.
11. Типи федерацій у сучасному світі.
12. Політичні системи сучасних держав.
13. Склад території держави.
14. Вплив морфології території на розвиток держави.
15. Зміст понять «політико-географічне положення» (ППП) і «геополітичне положення».
16. Складові оцінки ППП держави.
17. Функції адміністративно-територіального поділу (АТП) країни.

18. Типи систем місцевого самоврядування.
19. Напрямки реформування АТП.
20. Функції столиці держави.
21. Класифікації столиць.
22. Територіальні структури геопросторового каркасу території країни.
23. Об'єкт, предмет, завдання геополітики.
24. Основні поняття і категорії геополітики: «інтереси», «баланс сил», «поле взаємодії», «геостратегічні гравці», «геополітичні осі».
25. Історичний розвиток геополітики.
26. Дуалістична парадигма геополітики: сутність, основні моделі.
27. Циклічна парадигма геополітики: сутність, основні моделі.
28. Геополітична модель Х. Маккіндера.
29. Модель геополітичних панрегіонів К. Хаусхофера.
30. Геополітична модель Н. Спінкмена «Хартленд – Рімленд».
31. Модель геостратегічних сфер та геополітичних регіонів С. Коена.
32. Концепція зіткнення цивілізацій С. Хантінгтона.
33. Зміст поняття «глобалізація», фактори глобалізації.
34. Північноамериканська інтеграція (НАФТА).
35. Поле геостратегічних інтересів США.
36. Геостратегічні пріоритети Канади і Мексики.
37. Загальна характеристика основних геополітичних акторів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.
38. Етапи розвитку європейської інтеграції.
39. Європейський Союз: склад, особливості, проблеми і перспективи розширення інтеграції.
40. Головні інституції ЄС та їх функції.
41. Позитивні риси і виклики, пов'язані з перспективою вступу України до ЄС.
42. Геополітичні проблеми взаємовідносин України з Російською Федерацією.
43. Сучасна геополітична ситуація в Насвазії (Афразії).
44. Геополітична ситуацію в Океанії.

14. Рекомендована література

Базова

1. *Бибик В. М.* Політологія для політика і громадянина. – К.: МАУП, 2004. – 424 с.
2. *Бжезінський З.* Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. – Львів: Лілея-НВ, 2000. – 236 с.
3. *Василенко И. А.* Геополитика: Учеб. пособие. – М.: Логос, 2003. – 205 с.
4. *Василенко И. А.* Политическая глобалистика: Учеб. пособие. – М.: Логос, 2003. – 359 с.
5. *Василенко С. Д.* Україна: Геополітичні виміри в загальноєвропейському процесі. – Одеса: ОДМА, 2000. – 208 с.
6. *Гаджиев К. С.* Геополитика. – М.: Междунар. отношения, 1997. – 384 с.
7. *Гаджиев К. С.* Введение в геополитику: Учебник. – М.: Логос, 2003. – 432 с.
8. *Гаєвський Б. А.* Сучасна українська політологія: Навч. посіб. – К.: МАУП, 1999. – 268 с.
9. *Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов.* – К.: МАУП, 2004. – 296 с.
10. *Дергачев В. А.* Геополитика. – К.: ВИРА-Р, 2000. – 448 с.
11. *Дергачев В. А.* Глобальная геоэкономика: Трансформация мирового экономического пространства. – Одесса: ИПРЭЭИ НАНУ, 2003. – 238 с.
12. *Діалог цивілізацій: нові принципи організації світу.* – К.: МАУП, 2002. – 232 с.
13. *Діалог цивілізацій: протиріччя глобалізації.* – К.: МАУП, 2003. – 376 с.

14. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. – М.: Аспект-Пресс, 2001. – 479 с.
15. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
16. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2003. – 176 с.
17. Мальський М. З., Мацяк М. М. Теорія міжнародних відносин. – Львів: ЛНУ, 2002. – 392 с.
18. Нартон Н. А. Геополитика: Учебник. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 359 с.
19. Поздняков Э. А. Геополитика. – М.: Прогресс-Академия, 1995. – 96 с.
20. Політична система України: особливості становлення, тенденції розвитку. – К.: Парламентське видавництво, 2002. – 328 с.
21. Рудич Ф. М. Політологія: Курс лекцій. – К.: Ін-т держави і права ім. В. Корещького, 2000. – 200 с.
22. Сирота Н. М. Основы геополитики: Учеб. пособие. – СПб.: ИВЭСЭП; Знание, 2001. – 136 с.
23. Тихонравов Ю. В. Геополитика: Учеб. пособие. – М.: Инфра - М, 2000. – 269 с.
24. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти / За ред. Ф. М. Рудича. — К.: МАУП, 2002. – 488 с.
25. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. — М.: Изд-во АСТ, 2003. — 603 с.
26. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. – М.: Гардарики, 2002. – 928 с.

Додаткова

27. Андрианова Т. В. Геополитические теории XX в. (Социально-философское исследование). – М., 1996. – 178 с.
28. Арон Р. Мир і війна між націями. – К.: Юніверс, 2000. – 688 с.
29. Бабурин В. Л., Мазуров Ю. А. Географические основы управления: Курс лекций по экономической и политической географии: Учеб. пособие. – М.: Дело, 2000. – 288 с.
30. Базив Д. П. Геополитическая стратегия Украины. – К., 2000. – 192 с.
31. Бобилєва С. Й. Історія Німеччини з давніх часів до 1945 року. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2003. – 528 с.
32. Валєвський О. Л., Гончар М. М. Структура геополітичних інтересів України. – К.: НІСД, 1995. – 99 с.
33. Василенко И. А. Диалог цивилизаций: социокультурные проблемы политического партнерства. – М.: Эдиториал УРСС, 1999. – 272 с.
34. Вілсон Е. Українці: несподівана нація. – К.: КІС, 2004. – 552 с.
35. Врублевський В. К., Хорошковський В. І. Український шлях. Начерки: Геополітичне становище України та її національні інтереси. – К., 1997. – 426 с.
36. Гаджиев К. С. Геополитика Кавказа. – М.: Междунар. отношения, 2001. – 462 с.
37. Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. – К.: Фенікс, 2003. – 584 с.
38. Гумилев Л. Н. От Руси до России: Очерки этнической истории. – М.: Танаис ДИДИК, 1995. – 551 с.
39. Гумилев Л. Н. Этногенез и биосфера Земли. – М.: Айрис Пресс, 2004. – 556 с.
40. Дейвіс Н. Європа. Історія. – К.: Основи, 2000. – 1464 с.
41. Дергачев В. А. Геоэкономика Украины: теоретические и прикладные основы. – Одесса: ИПРЭИ НАНУ, 2002. – 244 с.
42. Дергачев В. А. Цивилизационная геополитика (Большие многомерные пространства). – Одесса: ИПРЭИ НАНУ, 2003. – 262 с.
43. Дністрянський М. С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. – Львів: ЛНУ, 2003. – 111 с.
44. Дністрянський М. С. Україна в політико-географічному вимірі. – Львів: ЛНУ, 2000. – 310 с.

45. Дугин А. Основы геополитики. Геополитическое будущее России. Мыслить пространством. – М.: Арктогея-центр, 1999. – 928 с.
46. Европейский Союз на пороге XXI века: выбор стратегии развития / Отв. ред. Ю. А. Борко. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 471 с.
47. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамичных геополитических перемен. – Харьков: Фолио, 2004. – 559 с.
48. Зюганов Г. На рубеже тысячелетий. Судьба России в современном мире. – М.: Мысль, 2001. – 574 с.
49. Камінський А. Основи міжнародних відносин. – Львів: ЛНУ, 2001. – 208 с.
50. Киссинджер Г. Дипломатия. – М.: Ладомир, 1997. – 848 с.
51. Колосов В. А. Политическая география. Проблемы и методы. – Л.: Наука ЛО, 1988. – 190 с.
52. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні відносини ХХ ст. – К.: Школяр, 1999. – 255 с.
53. Шпенглер О. Закат Европы: Очерки морфологии мировой истории: В 3 т. — М.: Мысль, 1998.

15. Інформаційні ресурси

Бібліотеки:

1. РДГУ: абонент №1 – м. Рівне, вул. Пластова, 31.
 2. Абонент №2 – м. Рівне, вул. Толстого, 3.
 3. Абонент №3 – м. Рівне, вул. Пластова, 41.
 4. Обласна наукова – м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел.22-10-63.
 5. Міська – м. Рівне, вул. Київська, 44, тел. 24-12-47.
1. Довідник ЦРУ по країнах світу. – Режим доступу: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
 2. Інститут геополитики професора Дергачева. – Режим доступу: <http://dergachev.ru/book-geop-2004/index.html>
 3. Збигнев Бжезинский. Великая шахматная доска (Господство Америки и его геостратегические императивы). – Режим доступу: <http://lib.ru/POLITOLOG/AMERICA/bzhezinskij.txt>
 4. Н.Я.Данилевский Россия и Европа. – Режим доступу: <http://vehi.net/danilevsky/rossiya/index.html>
 5. Служба зовнішньої розвідки України. – Режим доступу: <http://www.szru.gov.ua/>
 6. Служба внешней разведки РФ. – Режим доступу: <http://svr.gov.ru/>
 7. The Security Service (MI-5). – Режим доступу: <https://www.mi5.gov.uk/>
 8. Офіційний сайт ООН. – Режим доступу: <http://www.un.org/>
 9. Представництво ООН в Україні. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua>
 10. Тексты по геополитической публицистики и вопросам мировой политики. – Режим доступу: <http://www.geopolitics.ru/>
 11. Тексты по геополитической публицистики. – Режим доступу: <http://www.patriotica.ru/subjects/geopolitics.html>
 12. МЗС України. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/4130.htm>
 13. С. Г. Кара-Мурза «Евроцентризм: эдипов комплекс интеллигенции». – Режим доступу: http://www.kara-murza.ru/books/evr_cent/evr_centr_content.htm
 14. «Чорноморська безпека». – Режим доступу: <http://www.nomos.com.ua/>
 15. Б.А. Исаев, «Геополитика». – Режим доступу: http://books.google.ru/books?id=xqwS5t83nYC&printsec=frontcover&dq=геополитика&hl=ru&ei=G-8oTdqUMtH-4wa1geXCCQ&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CCYQ6AEwAA#v=onepage&q&f=false
 16. Кафедра екології, географії та туризму РДГУ. – режим доступу: <http://www.kegt-rshu.in.ua>

17. Перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни (за потреби)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)